

Engelska ^{20/11} 076

esperanto

Engelskan har fått sitt övertag — inte monopol! — som internationellt hjälpspråk p g a ekonomisk och politisk makt. En gång hade franskan den ställningen. Tänk om det i framtiden skulle bli ryska, kinesiska eller arabiska! Vore det inte idé att i tid gå över till ett icke-nationellt språk? Inte heller esperanto är helt neutralt: ordförrådet är huvudsakligen västerländskt grundat, men ordbildningen har drag gemensamma med andra språk. Det förknippas inte med något herrefolk utan är populärt bland öst- och utomeuropéer. Helt konstgjorda språk är för svåra.

Språkligt är inte engelskan överlägsen, tvärtom. Som alla nationalspråk är den nyckfull och inkonsekvent. Man kan inte alltid utifrån vissa regler räkna ut vad ett betydelsebesläktat ord heter; det har kanske en helt annan bas. Esperanto har ett sparsammare basförråd men genom sitt konsekventa och smidiga avledningssystem ett mycket rikt ordförråd, som kräver betydligt mindre inlärningsarbete än engelskans.

Förhållandet mellan stavning och uttal i engelskan är oefterrättligt. Man måste lära sig praktiskt taget varje ords uttal för sig. I esperanto stämmer stavning och uttal alltid överens, och tonvikten ligger alltid på näst sista stavelsen.

Folk som i sina egna språk inte har olika vokallängd som betydelseskiljande moment, har svårt för att uppfatta en sådan skillnad, t ex mellan engelskans bit och beat med kort respektive långt i-ljud. I esperanto är alla vokaler halvlånga. Med för kort eller långt uttal kan man inte bli missförstådd, eftersom det aldrig blir något annat ord därigenom.

Hur ett språk låter, är väl en smaksak, men nog tycker jag att esperanto, som påminner om spanskan och italienskan, låter vackrare än engelskan. Det amerikanska uttalet är ofta obehagligt.

Karin Johansson